Resen Emeklilikte Aylık İadesi

MAHKEME	KARAR TARİHİ	SONUÇ
Anayasa Mahkemesi İkinci Bölüm	03.09.2026	İhlal

ESAS NO	İLGİLİ HÜKÜMLER
2022/1187	Anayasa 35, 5434 s. K. m.39, 91, 121, 6216 s. K. m.50

ÖZET

Kamu görevinden çıkarılıp resen emekli edilen kişiye bağlanan aylıklar, işlemin iptali üzerine yersiz ödeme sayılarak geri istenmiştir. AYM, emeklilik şartlarını taşıyan ve hatada kusuru olmayan kişiye aşırı külfet yüklendiğini belirterek mülkiyet hakkının ihlaline karar vermiştir.

Bu kararın özeti ve değerlendirmesi
savun.av.tr/emekli-aylik-iadesi-resen-emeklilik-mulkiyet-aym-2022-1187/ →

Karar metni

Anayasa Mahkemesi Kararlar Bilgi Bankası sisteminde yayımlandığı hâliyle aktarılmıştır. Heyet, raportör ve vekil adları derlemeye alınmamıştır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ANAYASA MAHKEMESİ

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

(Başvuru Numarası: 2022/1187)

Karar Tarihi: 3/9/2026

I. BAŞVURUNUN ÖZETİ

1. Başvuru, kamu görevinden çıkarılan ve resen emekliye sevk edilen başvurucuya ödenen emekli aylıklarının başvurucunun emekliye ayrılma talebinin bulunmadığı gerekçesiyle iadesinin istenilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddiasına ilişkindir.

2. Başvurucu, Kara Kuvvetleri Komutanlığı emrinde korgeneral olarak görev yapmaktayken 23/7/2016 tarihli ve 29779 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 22/7/2016 tarihli ve 667 sayılı Olağanüstü Hal Kapsamında Alınan Tedbirlere İlişkin Kanun Hükmünde Kararname kapsamında kamu görevinden çıkarılmıştır.

3. Başvurucu, kamu görevinden çıkarıldığı tarih itibarıyla Millî Savunma Bakanlığınca (MSB) resen emekli edilmiş ve Sosyal Güvenlik Kurumunca (SGK) tesis edilen işlemlerle 8/6/1949 tarihli ve 5434 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Kanunu'nun 39. maddesinin birinci fıkrasının (e) bendi kapsamında 15/8/2016 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere başvurucuya emekli aylığı bağlanmıştır.

4. MSB tarafından 24/4/2017 tarihinde tesis edilen işlemle kanun hükmünde kararnamelerle Türk Silahlı Kuvvetleri ile ilişiği kesilen kişiler hakkında resen emeklilik işlemi tesis edilmesinin mevzuata uygun olmadığı, bu nedenle başvurucunun da aralarında olduğu kişilerin resen emeklilik işlemlerinin iptal edildiği SGK'ya bildirilmiştir.

5. Daha sonra SGK tarafından başvurucunun resen emeklilik işlemi iptal edildiğinden buna bağlı olarak resen emekli aylığı bağlama işlemi iptal edilmiş ve başvurucuya istekle emeklilik talebinde bulunabileceği bildirilmiştir. Başvurucunun verdiği dilekçe ile emeklilik talebinde bulunması üzerine başvurucuya 5434 sayılı Kanun'un 39. maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendi ile 91. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca 1/6/2017 tarihinden itibaren yeniden emekli aylığı bağlanmıştır.

6. SGK, başvurucuya 1/6/2017 tarihinden itibaren aylık bağlandığından bahisle 15/8/2016-31/5/2017 tarihleri arasında yersiz ödenen aylık tutarı toplam 69.895,29 TL'nin borç çıkarılmasına, bahse konu borcun aynı işlemle adına tahakkuk eden 1/6/2017-31/8/2017 tarihleri arası aylıkları tutarı 23.413,69 TL ile 6.008,24 TL ikramiye farkından mahsup edilerek kalan 40.473,36 TL borcun Eylül 2017 aylığından itibaren aylığının 1/4'ü oranında kesilerek tahsiline karar vermiştir.

7. Başvurucu, borç çıkarma işlemine 14/8/2017 tarihinde itiraz etmiştir. İtiraz dilekçesinde ilk defa 20/10/2016 tarihinde emeklilik dilekçesi verdiğini, 5434 sayılı Kanun kapsamında emekli olmak isteyenler için müracaat şartı aranmadığını, 20/10/2016-31/5/2017 tarihleri arasında ödenen emekli aylıkları nedeniyle borç çıkarılmasının hukuka aykırı olduğunu beyan ederek 20/10/2016-31/5/2017 tarihlerine dair çıkarılan borcun silinmesini, maaşından kesinti yapıldıysa iadesini talep etmiştir.

8. SGK tarafından 15/8/2016-31/5/2017 tarihleri arasında yersiz olarak ödenen emekli aylıklarının başvurucudan tahsilinin istenilmesi üzerine başvurucu tarafından bu işlemin iptali ile borcun tahsili için aylıklarından yapılan kesintilerin yasal faiziyle birlikte iadesi talebiyle Ankara 6. İdare Mahkemesinde (İdare Mahkemesi) dava açılmıştır. İdare Mahkemesi 26/9/2018 tarihinde davanın reddine karar vermiştir. Kararın gerekçesinde, herhangi bir nedenle görevleriyle ilişikleri kesilmiş olup hâlen açıkta bulunanlara 5434 sayılı Kanun'un 91. maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi uyarınca açıktayken verecekleri emeklilik talep dilekçeleri esas alınmak suretiyle aylık bağlanabileceği, başvurucuya da kamu görevinden çıkarıldıktan sonra 18/5/2017 tarihli emeklilik talep dilekçesine istinaden bu tarihi takip eden aybaşı olan 1/6/2017 tarihinden itibaren emeklilik aylığı bağlandığı, tesis edilen dava konusu işlemde hukuka aykırılık bulunmadığı belirtilmiştir.

9. Başvurucu, karara karşı istinaf kanun yoluna başvurmuştur. Ankara Bölge İdare Mahkemesi 11. İdari Dava Dairesi (Bölge İdare Mahkemesi) istinaf talebinin reddine kesin olarak karar vermiştir.

10. Başvurucu, nihai kararı 17/12/2021 tarihinde öğrendikten sonra 7/1/2022 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

11. Başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

II. DEĞERLENDİRME

12. Başvurucu; Bölge İdare Mahkemesince olayla ilgisiz yasal düzenleme esas alınarak hüküm kurulduğunu, kendisinin kusuru bulunmadığını, ilk defa 20/10/2016 tarihinde emeklilik dilekçesi verdiğini ve bu hususun dikkate alınarak emekli aylığı bağlanması gerekirken hatalı ve hukuka aykırı resen emeklilik işleminin iptali sonrasında idarenin bildirimi üzerine verilen sonraki tarihli dilekçenin dikkate alınmasının hukuka aykırı olduğunu, ayrıca hak edildiği takdirde ilgili mevzuatın ayrı bir müracaat aramadığını, yasal bir dayanağı olmamasına rağmen emekli aylığının geri alındığını ileri sürerek mülkiyet hakkının ve adil yargılanma hakkının ihlal edildiğinden şikâyet etmiştir. Adalet Bakanlığı (Bakanlık) görüşünde, idari yargı mercilerince başvurucunun itirazları dikkate alınarak ilgili mevzuat uyarınca başvurucunun talebinin incelendiğini ve kamu görevinden çıkarıldığı tartışmasız olan başvurucu hakkında sehven tesis edilen resen emeklilik işlemlerinin iptali sonrasında bu işleme dayalı olarak bağlanan emekli aylığı ve diğer ödemelerin tahsili yolunda tesis edilen işlemlerde hukuka aykırılık bulunmadığından davanın reddine karar verildiğini, ayrıca konuyla ilgili SGK Başkanlığından temin edilen görüş ve ilgili belgelerin başvurucunun şikâyetlerine ilişkin olarak yapılacak incelemede dikkate alınmak üzere sunulduğunu belirtmiştir. Başvurucu, Bakanlık görüşüne karşı beyanda bulunmamıştır.

13. Başvuru, mülkiyet hakkı kapsamında incelenmiştir.

14. Açıkça dayanaktan yoksun olmadığı ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden de bulunmadığı anlaşılan başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

15. Başvuru konusuyla ilgili ilkeler daha önce Anayasa Mahkemesi tarafından ([2. B.], B. No: 2020/34798, 7/1/2026) kararında ortaya konulmuştur. Anılan başvuruda aynı şikâyet yönünden mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmiştir. Müdahalenin kanuni dayanağı ve meşru amacının bulunduğu tespit edilen söz konusu kararda, başvurucuların kamu görevinden çıkarıldığı aşamada emekliliğe hak kazanacak şekilde hizmet süresinin bulunduğu konusunda tartışma bulunmadığı, başvurucuların kamu görevinden çıkarıldığı gün idarece emekli edildiği ve daha sonra başvuruculara emekli aylığı bağlandığı, başvurucuların emeklilik işlemlerini idare kendi inisiyatifi ile tesis ettiğinden emekli aylığı bağlanmasında başvurucuların herhangi bir kusurunun bulunduğunun ileri sürülemeyeceği, söz konusu resen emeklilik işlemleri tesis edilmeseydi başvurucuların kendi isteğiyle emeklilik talebinde bulunamayacağına dair bir iddianın da idarece ileri sürülmediği, başvurucuların kendilerine resen emekli aylığı bağlanması işlemine karşı itiraz etmediği ve başvurucuların emekli edilmesi işleminin iptali üzerine kısa süre içerisinde dilekçe vererek emekli aylığı bağlanması talebinde bulunduğu, idarenin kendiliğinden tesis ettiği ve hatalı olduğunu düşündüğü işlemlerini iptal etmesi nedeniyle oluşan olumsuz sonuçların başvurucular üzerinde bırakıldığı, ödenen emekli aylıklarının iadesi yönünde işlem tesis edilerek aşırı bir külfet

yüklendiği, kamu yararı ile özel yarar arasında kurulması gereken makul dengenin başvurucular aleyhine bozulduğu tespit edilmiştir (B. No: 2020/34798, §§ 42-44).

16. Somut olayda da bu ilkelerden ayrılmayı gerektirir bir durum bulunmamaktadır. Başvurucunun kamu görevinden çıkarıldığı esnada emeklilik şartlarını taşıdığıyla ilgili olarak bir tartışma bulunmamaktadır. Başvurucu kamu görevinden çıkarıldıktan sonra idarenin kendi inisiyatifiyle başvurucuya emekli aylığı bağlanmıştır. Başvurucu kendisine emekli aylığı bağlanmasına karşı itiraz etmemiş ve emeklilik işleminin iptal edilmesinden önce ayrı bir emeklilik dilekçesi daha vermiştir. Bu durumda ilgili idari işlemlerin tesisinde bir kusuru bulunmayan başvurucuya ilgili dönemde emeklilik şartlarını sağlamasına rağmen ödenen emekli aylıklarının iadesi yönünde işlem tesis edilerek aşırı bir külfet yüklendiği, kamu yararı ile özel yarar arasında kurulması gereken makul dengenin başvurucu aleyhine bozulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

17. Açıklanan gerekçelerle Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

III. GİDERİM

18. Başvurucu; ihlalin tespiti, yeniden yargılama yapılması ile tür belirtmeksizin 69.895,29 TL tazminat ve 50.000 TL manevi tazminat talebinde bulunmuştur.

19. Başvuruda tespit edilen anayasal hak ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar ve zorunluluk bulunmaktadır. Anayasa'nın 148. ve 153. maddeleri ile 30/3/2011 tarihli ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 50. ve 66. maddeleri uyarınca ihlal kararının gönderildiği yargı mercilerinin yapması gereken iş, yeniden yargılama işlemlerini başlatıp Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında belirtilen ilkelere ve gerekçelere uygun biçimde yürütülecek yargılama sonunda hak ihlalinin nedenlerini gidererek yeni bir karar vermektir (yeniden yargılama konusunda bkz. [GK], B. No: 2014/8875, 7/6/2018, §§ 54-60; [1. B.], B. No: 2016/12506, 7/11/2019, §§ 53-60, 66; [GK], B. No: 2020/32949, 21/1/2021, §§ 93-100).

20. İhlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmasının yeterli bir giderim sağlayacağı anlaşıldığından tazminat talebinin reddine karar verilmesi gerekir.

IV. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Kararın bir örneğinin mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 6. İdare Mahkemesine (E.2017/3258, K.2018/2108) GÖNDERİLMESİNE,

Ç. Başvurucunun tazminat talebinin REDDİNE,

D. 664,10 TL harç ve 40.000 TL vekâlet ücretinden oluşan toplam 40.664,10 TL yargılama giderinin başvurucuya ÖDENMESİNE,

E. Ödemelerin kararın tebliğini takiben başvurucunun Hazine ve Maliye Bakanlığına başvuru tarihinden itibaren dört ay içinde yapılmasına, ödemede gecikme olması hâlinde bu sürenin sona erdiği tarihten ödeme tarihine kadar geçen süre için yasal FAİZ UYGULANMASINA,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE 3/9/2026 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.